

LOHJAN YHTEISLYSEON LUKIO

Panu Ruoste
rehtori

050 576 8907
email panu.ruoste@lohja.fi
www.lukio.lohja.fi

**YLIOPPILASTUTKINTO-
LAUTAKUNNAN
YLEISET MÄÄRÄYKSET JA OHJEET**

www.ylioppilastutkinto.fi

LOHJAN LUKION AIKUISLINJA

Kimmo Mikkola
rehtori

050 523 0709
email kimmo.mikkola@lohja.fi
www.iltalukio.lohja.fi

ABI-INFO

KEVÄÄN 2020 YLIOPPILASTUTKINTO

Aikataulut kirjoituksiin	2 - 3	Lääkärintodistukset ja puoltolauseet	16
Ilmoittautuminen ja tutkintomaksu	4 - 5	Koesuoritusta heikentävän syyn huomioon ottaminen ylioppilastutkinnossa	16
Ylioppilastutkinto	6 - 8	Koetilanteen erityisjärjestelyt	17
Pakolliset ja valinnaiset kokeet	6	Ylioppilastutkinnossa huomioon otettavat koesuoritusta heikentävät syyt	17
Hajauttaminen ja osallistumisoikeus	6	Erityisjärjestelyjen hakeminen	18
Uusinta, korotukset ja täydentäminen	7	Sairastuminen	19
Arvosanat, pistemäärät ja kompensoiminen	7	Tulosten jakaminen (päivälukio)	19
Korotuskuulustelut, s-merkintäpyyntö ja ylioppilastodistus	8	Ilmoittautumisen mitätöinti	19
Yleistä koetilaisuudesta	9	Ohje palohälytystilanteessa	20
Ainekohtaiset ohjeet	10 - 11	Liite	
Sähköisen kokeen ohjeet	12	Laskin ja taulukkokirja -ohje	
Pukeutuminen, kirjoitustarvikkeet yms.	13		
Vilppi ja tutkintojärjestyksen rikkominen	14		
Kokeiden arvostelu	15		

Aikataulu kevään 2020 kirjoituksiin

	PÄIVÄLUKIO	AIKUISLINJA
erityisjärjestelyt	30.11.2019 mennessä	30.11.2019 mennessä
ilmoittautuminen	23.11.2019 mennessä Lohjan Yhteislyseon lukion toimistoon	23.11.2019 mennessä Lohjan lukion aikuislinjan toimistoon
valmentavat kurssit	katso päivälukion kurssitarjotin lukuvuosi 2019 - 2020	Ks. kurssitarjotin
I korotustenttikausi	24.2 -6.3.2020 ilmoittautuminen 17.12. mennessä	24.2 -6.3.2020 ilmoittautuminen 23.11. mennessä
YO – info (PAKOLLINEN)	ma 28.10.2019 klo 13.20 ma 2.3.2020 klo 13.20	ma 4.11 klo 18 ma 2.3 klo 18
YO- testi	ma 9.3 2020 klo 13.20 Tennarissa	ma 9.3 2020 klo 13.20 Tennarissa
II korotustenttikausi	27.3 -17.4.2020 ilmoittautuminen 16.3.2019 mennessä (koskee keväällä valmistuvia)	30.3 -17.4.2020 ilmoittautuminen 18.3.2020 mennessä
s-merkintäpyyntö	30.4.2020 mennessä (koskee keväällä valmistuvia)	15.5.2020
ylioppilasjuhla	lauantai 30.5.2020 klo 12 Tennarin lukiosalissa	lauantai 30.5.2020 klo 12 Tennarin lukiosalissa
kevään tulokset	viimeistään 25. toukokuuta	viimeistään 25. toukokuuta
syksyn 2020 ylioppilaskirjoitukset	ilmoittauduttava viimeistään 5.6.2020	ilmoittauduttava viimeistään 5.6.2020
Alustavat tulokset	Näkyvät opiskelijan Wilmassa	B-rappu aula
laskimet, taulukot ja sanakirjat tarkistettaviksi 2 päivää <u>ennen ko-</u> <u>etta.</u>	ke 11.3. latina ma 16.3. matematiikka pe 20.3. kemia, maantiede ti 24.3. fysiikka Kirjoita nimi / yo-aine teipillä laskimen ja taulukon kanteen, <u>oikeaan</u> <u>yläkulmaan</u> ja tuo Lohjan Yhteislyseon lukion opintotoimistoon.	ke 11.3. latina ma 16.3. matematiikka pe 20.3. kemia, maantiede ti 24.3. fysiikka Kirjoita nimi teipillä laskimen ja taulukon kanteen, <u>oikeaan</u> <u>yläkulmaan</u> ja tuo Aikuislinjan opinto- toimistoon.

Kevään 2020 koepäivät

Ylioppilaskokeet, Tennarin lukiosalissa (Rantapuisto 45, 08100 Lohja)

Koe alkaa klo 9.00. Kokeen kesto on kuusi tuntia, kokeesta saa poistua klo 12.00 jälkeen.

Oltava paikalla klo 8.15!

ti 10.3.	äidinkieli (suomi ja ruotsi), lukutaidon koe suomi/ruotsi toisena kielenä -koe
to 12.3.	äidinkieli (suomi ja ruotsi), kirjoitustaidon koe
pe 13.3.	vieras kieli, lyhyt oppimäärä englanti ranska espanja saksa venäjä italia portugali latina saame
ma 16.3.	toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä
ke 18.3.	matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä
pe 20.3.	vieras kieli, pitkä oppimäärä englanti ranska espanja saksa venäjä
ma 23.3.	saamen äidinkielen koe
ti 24.3.	uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede, terveystieto
to 26.3.	psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia

Ilmoittautuminen Wilman kautta (päivälukio)

Kirjoituksiin ilmoittaudutaan Wilma-käyttöliittymän kautta.

1. Valitse kohta *Lomakkeet* ja *Ilmoittautuminen yo-kirjoituksiin*.

2. Tarkista henkilötietosi (jos henkilötiedoissasi on muutoksia tee korjaukset tulostettuun versioon).
3. Rastita tarpeelliset tiedot (esim. lukilausunto jne.)

- Täydennä *Kokelaslaji, Aine, Pak. /Ylim. ja Vuosi* -kenttiin aine mitä kirjoitat. Lisää ainerivejä saat + -painikkeella.
- Täydennä myös hajautussuunnitelmasi *Ylioppilastutkinnon jatkosuunnitelma*-kohtaan, jos olet hajauttaja.
- Tallenna ja Tulosta - *Tulostettava versio* -toiminnalla (sivun oikea ylälaite). Ennen kuin tulostat, valitse *Tiedosto*-valikosta *Tulostuksen esikatselu...* ja pienennä tulostuksen kokoa niin kauan että se mahtuu yhdelle paperille.

ILMOITTAUTUMINEN

Kokelaslaji	Aine	Pak./Ylim.	Vuosi, S K	Arvosana
01 varsinainen kokele	Englanti, pitkä	Pakollinen	2018S	B
01 varsinainen kokele	Espanja, lyhyt	Ylimääräinen	2018S	E
			xxxx	
01 varsinainen kokele	Terveystieto	Pakollinen	2019K	
01 varsinainen kokele	Aidinkieli, suomi	Pakollinen	2019K	
			xxxxx	

VINKKI! Jos kaikki vaihtoehdot eivät näy -->Paina ympyrästä, jossa viivoja "VALITSE LISTASTA".

Ylioppilastutkinnon jatkosuunnitelma

Koko tutkinto on suoritettava kolmen PERÄKKÄISEN suorituskerran aikana, syksy - kevät - syksy TAI kevät - syksy - kevät.

Kirjoita alla olevaan taulukkoon, mitä aineita aiot myöhemmin kirjoittaa ylioppilaskirjoituksissa, ja minä vuosina. Merkitse kirjoitusajaksi vuosi ja kausi (S=syksy tai K=kevät). Huom! Nämä eivät ole sitovia ilmoittautumisia, vaan pelkästään suunnitelmia. Poista tästä ne aineet, jotka laitat ILMOITTAUTUMINEN-osioon!

Aineen nimi	Suunn. pakollisuus	Suunn. kirjoitusaika
N Matematiikka, lyhyt	Pakollinen	2019S
BB Ruotsi, keskipitkä (toinen kotimainen kieli)	Ylimääräinen	2019S

- Tuo tulostettu, allekirjoitettu lomake toimistoon viimeistään **23.11** tai **5.6**. Varaa tarkistamiseen hetki aikaa, lomaketta ei voi vain jättää. **HUOM!** Paperinen ilmoittautumislomake on pakollinen, pelkkä Wilmaan ilmoittautuminen ei riitä.

Ilmoittautuminen ja tutkintomaksut

- ilmoittautuminen on **sitova**, ilmoitus on päivittävä ja allekirjoitettava henkilökohtaisesti tai valtakirjalla ilmoittautujan puolesta.
- kirjoitusaineissa pakolliset kurssit on oltava opiskeltuna (syksyn tutkintoon) 5. ja (kevään tutkintoon) 3. jakson loppuun mennessä** loppuun mennessä (hylättyjä saa olla, mutta kokeessa on käytävä). Aineissa, joissa ei ole pakollisia kursseja, vähintään kaksi (2) kurssia on oltava opiskeltuna. Lyhyissä kielissä vähintään kolme (3) kurssia.
- perusmaksu **14,00 €** + koemaksut **28,00 €** jokaiselta kokeelta.
- maksu pankkisiirrolla**, joka lähetetään kotiosoitteeseen kesän aikana.

Ilmoittautuessasi tutkintoon olet velvollinen maksamaan ylioppilastutkintoon liittyvät maksut. Ylioppilastutkintotodistuksen saaminen edellyttää, että olet suorittanut tutkintomaksut.

YLIOPPILASTUTKINTO

Pakolliset ja valinnaiset kokeet

Huom! Ota selvää ainekohtaisista muutoksista opettajaltasi!
Koetehtävät laaditaan oppiaineen **pakollisten ja syventävien** kurssien perusteella.

Kirjallisissa kokeissa on suoritettava pakollisena neljä (4) koetta:

- äidinkielen koe

valittava kolme kirjoitusainetta seuraavista

- toisen kotimaisen kielen koe
- vieraan kielen koe
- matematiikan koe ja
- ainereaalikoe (reaaliaine valitaan 1. tai 2. reaali päivän aineista).

Matematiikassa, toisessa kotimaisessa kielessä ja vieraassa kielessä järjestetään vaatavuudeltaan kahden tasoiset kokeet. Kokelaan on sisällytettävä tutkintoonsa **vähintään yksi vaativampi koe**.

Kirjoitettavan aineen taso ei ole sidottu aineen opiskelutasoon.

Näiden neljän (4) pakollisen kokeen lisäksi kokelaalla on oikeus suorittaa ylimääräisiä kokeita. Ylimääräisenä voi suorittaa kaikkia kokeita, joita ei ole valinnut pakollisiksi. Samaan **tutkintoon** voi kuulua vain yksi koe samassa oppiaineessa. Tutkintoa voi myöhemmin täydentää kokeilla, joihin ei ole aikaisemmin osallistunut. Tällöin voi suorittaa myös aikaisemmin kirjoittamansa oppiaineen eri tason kokeen. Jos kokelas on hylätty vaativammassa kokeessa, hän voi korvata sen lyhyemmän oppimäärän kokeella edellyttäen, että tutkintoon jää tällöin vähintään yksi vaativamman tason koe.

Kokelas, jonka äidinkieli on jokin muu kieli kuin suomi, ruotsi tai saame ja hän on opiskellut mainitun oppimäärän mukaiset opinnot, voi korvata tutkinnossa pakollisen äidinkielen kokeen suomi/ruotsi toisena kielenä -kokeella. Suomi/ruotsi toisena kielenä -koe suoritetaan äidinkielen kokeen toisena kirjoituspäivänä.

Kokelas voi suorittaa yhtenä **koepäivänä vain yhden reaaliaineen kokeen**, johon hän on etukäteen ilmoittautunut. Yhdellä tutkintokerralla kokelas voi suorittaa enintään kaksi reaaliaineen koetta. Mikäli opiskelija hajauttaa tutkintonsa kolmeen peräkkäiseen tutkintokertaan, hän voi sisällyttää tutkintoonsa maksimissaan kuusi eri reaaliaineen koetta.

Ilmoittautumisen yhteydessä tehty **valinta on sitova**, eikä siitä voi koetilanteessa poiketa. Hylättyä ylimääräistä koetta ei merkitä ylioppilastodistukseen. Hylätty pakollinen koe merkitään ylioppilastutkintotodistukseen, jos opiskelijan yo-tutkinto on hyväksytty kompensaaation seurauksena.

Hajauttaminen ja osallistumisoikeus

Ylioppilastutkinnon voi suorittaa hajautettuna enintään kolmena (3) peräkkäisenä tutkintokertana. Kokeet järjestetään kahdesti (2) vuodessa ja molemmat tutkintokerrat ovat samanveroisia.

Kokelas voi osallistua yo-kokeisiin opiskeltuaan **asianomaisen oppiaineen pakolliset kurssit**. Osan yo-kokeista voi siis suorittaa jo lukion aikana. Jos kokelaalla ei ole osallistumisoikeutta jonkin aineen kokeeseen pakollisten kurssien puuttumisen vuoksi tai jos Ylioppilastutkintolautakunta hyväksyy kokeeseen ilmoittautumisen mitätöinnin painavan syyn perusteella, kokelas voi pyytää ainekohtaisen maksun palauttamista. Perusmaksu on kuitenkin aina maksettava.

Kirjoitusaineissa pakolliset kurssit on oltava opiskeltuna (syksyn tutkintoon) 5. ja (kevään tutkintoon) 3. jakson loppuun mennessä (hylättyjä saa olla, mutta kokeessa on käytävä).

Aineissa, joissa ei ole pakollisia kursseja, vähintään kaksi (2) kurssia on oltava opiskeltuna. Lyhyissä kielissä vähintään kolme (3) kurssia.

Uusinta, korotukset ja täydentäminen

Hylätyn kokeen uusiminen	<p>Hylätyn kokeen saa uusia kolme kertaa välittömästi seuraavien kolmen tutkintokerran aikana. Tutkinnon suorittanut henkilö saa uusia hylätyn kokeen niin monta kertaa kuin haluaa. Tämä koskee sekä pakollisia että ylimääräisiä kokeita.</p> <p>Kun uusit hylätyn pakollisen kokeen, voit halutessasi vaihtaa vaativamman tason kokeen lyhyemmän oppimäärän kokeeseen. Tason vaihtaminen edellyttää, että tutkintosi pakollisiin kokeisiin sisältyy edelleen yksi pitkän oppimäärän koe. Jos määräaika kuluu umpeen tai et selviydy kolmannellakaan uusimiskerralla, sinun on suoritettava koko tutkinto uudelleen.</p> <p>Hylätyn ylimääräisen kokeen tasoa ei voi vaihtaa koetta uusittaessa. Voit kuitenkin täydentää tutkintoa suorittamalla eri tason kokeen sen jälkeen, kun olet suorittanut ylioppilastutkinnon hyväksytysti. Hylätystä ylimääräisestä kokeesta ei tule merkintää todistukseen.</p> <p>Jos olet ilmoittautunut neljään pakolliseen kokeeseen ja tullut hylätyksi jossakin niistä, voit osallistua tutkintoon vain hylätyn tai hyväksytyt kokeen uusijana, kunnes olet suorittanut tutkinnon. Voit täydentää tutkintoa uusilla aineilla vasta kun olet suorittanut ylioppilastutkinnon.</p>
Hyväksytyt kokeen uusiminen	<p>Hyväksytyt kokeen saa uusia niin monta kertaa kuin haluaa. Kokeen uusimisa-jankohdan voit valita itse. Jos uusit jonkin kokeen ennen ylioppilastutkintotodistuksen saamista, todistukseen merkitään tästä kokeesta saatu parempi arvosana. Jos uusit kokeen tutkintotodistuksen saamisen jälkeen, saat uusitusta hyväksytystä kokeesta erillisen todistuksen. Saat halutessasi uusia myös kokeen, josta lautakunta on antanut arvosanan laudatur.</p>
Täydentäminen	<p>Tutkinnon täydentäminen uusilla kokeilla on mahdollista sen jälkeen, kun olet suorittanut tutkinnon. Täydentämisen ajankohdan voit valita itse. Voit myös täydentää tutkintoa jo suorittamasi oppiaineen eritasoisella kokeella. Saat erillisen todistuksen näistä uusista hyväksytyistä kokeista. Voit uusia kokeen niin monta kertaa kuin haluat.</p>

Arvosanat, pistemäärät ja kompensoiminen

Kompensointi tarkoittaa sitä, että sinulla voi olla mahdollisuus valmistua ylioppilaaksi vaikka et saa hyväksytyä arvosanaa jostakin pakollisesta kokeesta. Kompensointi otetaan huomioon ylioppilastutkintotodistukseesi tulevien pakollisten ja ylimääräisten kokeiden arvosanat. Et voi kompensoida hylättyä pakollista koettasi tutkintoa täydentämällä (ks. 'Täydentäminen'). Jos et saa jossakin pakollisessa kokeessa hyväksytyä arvosanaa mutta tulet ylioppilaaksi kompensoinnin kautta, voit uusia hylätyn kokeen myöhemmin niin monta kertaa kuin haluat. Uusimisen ajankohdan voit valita itse. Äidinkielen kokeen hyväksytyt arvosanan edellytyksenä on, että sinulla on suoritus sekä lukutaidon että kirjoitustaidon kokeesta. Jos jompikumpi suoritus puuttuu, katsotaan kokonaissuoritus keskeytyneeksi, jolloin koko suoritukseksi on hylätty. Keskeytyneen kokeen tapauksessa kompensointi ei ole mahdollinen.

Kompensoinnista voi myös kieltäytyä. Kieltäytymisestä on jätettävä kirjallinen, allekirjoituksella varmennettu ilmoitus rehtorille.

Hylätyt suoritukset on tason mukaan jaettu neljään (4) luokkaan, joista käytetään merkintöjä i+, i, i- ja i=.

Kustakin kokeesta annetaan kompensatioääniä seuraavasti:

arvosanat	kompensatioäännet	
Laudatur	L	7
Eximia cum laude approbatur	E	6
Magna cum laude approbatur	M	5
Cum laude approbatur	C	4
Lubenter approbatur	B	3
Approbatur	A	2
Improbatur	I	0

Näin saadut kompensatioäännet lasketaan yhteen, jolloin

12 ääntä kompensoi suorituksen i+

14 ääntä kompensoi suorituksen i

16 ääntä kompensoi suorituksen i-

18 ääntä kompensoi suorituksen i=

Korotuskuulustelut, s-merkintäpyyntö ja ylioppilastodistus

Korotustentit

Yo-kirjoitusten lisäksi koulussa toimeenpannaan kirjoitusten yhteydessä eri aineissa ns. korotustentit. Tentit ovat opiskelijalle vapaaehtoisia. Arvostelussa noudatetaan lukion yleisiä arvosteluperiaatteita. Hyväksytty suoritus siis edellyttää vähintään arvosanaa viisi (5).

Ennen kirjoituksia tai kirjoitusten jälkeen opiskelija voi osallistua aineen oppimäärän korotukseen. Korotustentti pidetään sen oppimäärän pohjalta, jonka opiskelija on koulussa opiskellut. Tentin perusteella voidaan opiskelijan päättöarvosanaa korottaa, mutta ei laskea. Tenttiä ei ilman erityisperusteita saa uusia.

S-merkintäpyyntö (päivälukio)

Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain yhden kurssin, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää vain kaksi kurssia.

Tämä valinta on sitova ja tehdään ennen päättöarviointia.

S-merkinnällä opiskelija voi vaikuttaa päättöarvioinnin keskiarvoon.

S-merkintäpyyntölomake jaetaan kokeilaille abi-infossa (tammikuussa keväällä valmistuvat ja elokuussa syksyllä valmistuvat).

Ylioppilastutkintotodistus

Niille kokeilaille, jotka on hyväksytty pakollisissa kokeissa ja jotka saavat lukion päättötodistuksen tai vastaavan todistuksen ammatillisen tutkinnon tai yhdistelmäopintojen suorittamisesta, ylioppilastutkintolautakunta antaa ylioppilastutkintotodistuksen.

Ylioppilastutkintotodistuksen saaminen edellyttää, että olet suorittanut tutkintomaksut.

 Yleistä koetilaisuudesta

Kuvallinen henkilötodistus	Kokelaalla on oltava kuvallinen henkilötodistus mukanaan. Henkilöllisyys tarkistetaan kun kokelaat ovat omilla paikoillaan ennen kokeen alkua. Hyväksytyjä henkilötodistuksia ovat kuvallinen henkilökortti (poliisin myöntämä), ajokortti tai passi.
Järjestäytyminen, myöhästyminen ja poistuminen	Ole paikalla kokeessa viimeistään klo 8.15 . Tällöin alkaa järjestäytyminen. Kokeisiin on laadittu istumajärjestykset – Näet paikkasi koepaikalla olevasta kartasta. Kokeesta ei saa poistua ennen klo 12.00 . Koeaika on tasan kuusi (6) tuntia pöytäkirjaan merkitystä alkamisajankohdasta. Koeajan päättyessä kokelaiden on päätettävä kokeensa, vaikka tehtävät jäisivätkin kesken. Yliaikaa ei sallita, joten ajan seuraaminen on tärkeää. Jos kirjoittaa kaksi ylimääräistä kieltä, koeaika on kahdeksan (8) tuntia. Vältä meluamista kun poistut kokeesta!
Kirjoituspaikka	Tennarin lukiosali, Rantapuisto 45, kulku 2. kerroksen ja katsomon kautta.
Luonnospaperit	Kokelas voi käyttää koepaperia vastauksen luonnosteluun. Kaikki kokelaan digitaalisessa kokeessa käyttämät koepaperit tulkitaan luonnoksiksi.
Omat välineet	Opiskelijan tulee itse ottaa mukaan oma tietokone, laturi, kuulokkeet ja tarvittaessa RJ45-adaptteri (langallista verkkoa varten). Huom! Ei langattomia laitteita! EI BLUETOOTH OMINAISUUKSIA!
Laskimet	Matematiikan, kemian, maantieteen ja fysiikan kokeessa saa käyttää yhtä tai useampaa laskinta syksyn 2020 kokeeseen saakka (syksy 2020 mukaan lukien). Kaikki funktio-, graafiset ja symboliset laskimet ovat sallittuja. Kokelaan on tyhjennettävä laskimen muisti ennen koetta, ja hänen on kirjoitettava tyhjennysohje erilliselle lomakkeelle. Epäselvissä tapauksissa laskinta ei hyväksytä. Kokeessa ei saa olla mukana laskinten erillisiä käyttöohjeita, lisämuisteja eikä tiedonsiirtoon tarkoitettuja välineitä. Kokeen aikana laskinta ei saa lainata toiselta kokelaalta. Koulu voi kuitenkin lainata laskimen, jos kokelaan laskin menee epäkuntoon. Taulukkokirja ja laskin (laskimet) tuodaan lukiolle tarkistettaviksi koulun määräämänä ajankohtana. Tarkistettu taulukkokirja tuodaan koulun toimesta koetilaan, jossa kokelas voi ottaa sen käyttöönsä kokeen alussa. Tuodessaan laskinta lukiolle tarkistettavaksi, kokelas merkitse kansliasta saatavan lomakkeeseen nimensä. Lomake ja tarkistettu laskin tuodaan yhdessä muovitaskussa koulun toimesta koetilaan. Päätettyään A-osan YO-kokeessa, kokelas voi hakea itselleen laskimen valvojan vieressä olevalta pöydältä.
Taulukkokirjat	Matematiikan, kemian, maantieteen ja fysiikan kokeessa sallitaan syksyn 2020 kokeeseen saakka seuraavien taulukkokirjojen käyttö: - MAOL: MAOL-taulukot, Otava, sekä vastaava ruotsinno - Ranta - Tiilikainen: Lukion taulukot, WSOY. Kokeissa saa käyttää samanaikaisesti kumpaakin taulukkokirjaa.
Muut apuvälineet	Latinan kielen kokeessa on sanakirjojen käyttö sallittua. Kokeessa saa käyttää seuraavia sanakirjoja: Streng, Latinalais-suomalainen sanakirja; Heikel, Latinalais-suomalainen sanakirja; Salmi - Linkomies, Latinalais-suomalainen sanakirja; Cavallin, Latinskt skol-lexikon Heikel, Latinsk-svensk ordbok; Salenius, Latinsk-svensk ordbok; Ahlberg - Lundqvist-Sörbom, Latinsk - svensk ordbok; Pitkäranta, Suomi–latina–suomi -sanakirja. Kokeessa käytettäväksi tarkoitetut sanakirjat on jätettävä viimeistään päivää ennen koetta rehtorille tai hänen määräämälleen opettajalle tarkastettavaksi.

Ainekohtaiset ohjeet

Yleistä

Kaikissa kokeissa on luettava huolellisesti kysymykset ja kirjoitettava asiasta, ei asian vierestä. Suunnittele vastauksesi. Huomioi erityisesti vaihtoehtotehtävät.

Vastauksia voi luonnostella suttupaperille. Lisää luonnospapereita saa ykkösvalvojalta. Kokeesta poistuttaessa on kaikki paperit palautettava.

Kokeesta poistuttaessa ilmoittaudut valvojalle no 1 palauttamalla USB muistin ja kontrollilomakkeen. Poistumisaika merkitään koepöytäkirjaan.

ÄIDINKIELI

Äidinkielen ja kirjallisuuden koe on kaksiosainen. Kokelaan on osallistuttava sekä **lukutaidon kokeeseen** että **kirjoitustaidon kokeeseen**. Molemmat kokeet otetaan huomioon lopullista arvosanaa määrättäessä, ja molemmista kokeista vaaditaan suoritus hyväksytyyn arvosanaan.

Lukutaidon kokeessa vastataan yhteensä kahteen tehtävään. Yksittäinen tehtävänanto voi olla yksi- tai kaksiosainen. Yksiosainen tehtävä edellyttää yhtenäisen pidemmän tekstin tuottamista ja kaksiosainen kahden lyhyemmän tekstin tuottamista. Vastausten suositeltavat pituudet ilmoitetaan tehtävänannon yhteydessä. Vastaustilassa on käytössä merkkimäärälaskuri, joka ilmoittaa käytetyt merkit. Vastaustilaa ei kuitenkaan ole rajattu tiettyyn merkkimäärään. Lukutaidon kokeessa vastaustekstiä ei otsikoida.

Kirjoitustaidon kokeessa tehtävänä on tuottaa pohtiva, näkökulmia avaava tai kantaa ottava teksti aineistojen avulla. Kokelas valitsee 5-7 aiheesta yhden, täsmentää tai rajaa näkökulmansa ja kirjoittaa tekstin teemaan liittyviä aineistoja hyödyntäen. Kokelaan on käytettävä vähintään kahta aineistoa omassa tekstissään. Teksti otsikoidaan valitun näkökulman mukaisesti. Tekstin sopiva pituus on noin 6 000 merkkiä ilman sanavälejä laskettuna. Tämä merkkimäärä ei kuitenkaan ole normi vaan suositus. Vastaustilassa on käytössä merkkimäärälaskuri, mutta vastaustilaa ei rajoiteta.

REAALI

Reaaliaineen koe rakentuu tehtävyytensä ja vaativuustasoltaan toisistaan eroavista osista, joissa voi olla useita tehtäviä. Osa tehtävistä voi olla pakollisia. Tehtävissä voi olla oheismateriaalina esimerkiksi tekstejä, kuvia, tilastoja, karttoja, animaatioita, videoita tai äänitallenteita.

Reaaliaineen kokeissa ovat tehtävien määrät ja vastausten enimmäismäärät eri aineissa seuraavat:

Ensimmäinen reaaliaineiden koepäivä

- ev.lut. uskonto / ort. uskonto / elämäkatsomustieto 9/5
- yhteiskuntaoppi 9/5
- kemia 11/7
- maantiede 9/5
- terveystieto 9/5

Toinen reaaliaineiden koepäivä

- psykologia 9/5
- filosofia 9/5
- historia 9/5
- fysiikka 11/7
- biologia 11/7

Vastausten enimmäismäärä kussakin kokeessa määritellään myös jokaiselle kokeen osalle erikseen.

KIELET

Kokelas voi valita, missä järjestyksessä hän suorittaa koetehtävät. Noudata tehtävien vastausohjeita. Niistä ei saa missään tapauksessa poiketa esim. vastauskielen osalta. (Tavoitekielellä = ko. oppiaineen kielellä vai opetuskielellä = suomeksi) Tehtävänannossa on suorituksen pituutta saatettu rajoittaa. Vastauksen pituus laskeetaan merkkeinä. Koejärjestelmä laskee vastauksen merkkimäärän automaattisesti. Kaikki tehtävän osiot tulee suorittaa, ellei vaihtoehtoisuutta ole erikseen ilmoitettu ohjeistuksessa. Kuuntelu: Lue ohjeet ja tehtävä huolella ennen kuin painat play-nappia.

Latinan kielen kokeessa on sanakirjojen käyttö sallittua. Kokeessa käytettäväksi tarkoitetut sanakirjat on jätettävä viimeistään päivää ennen koetta tarkastettavaksi.

MATEMATIIKKA

Sekä pitkän että lyhyen matematiikan kokeessa on 13 tehtävää. Kokelas saa vastata kummassakin kokeessa enintään 10 tehtävään.

Tehtävien maksimipistemäärä on 12. Pisteet annetaan kokonaislukuina. Kokeen enimmäispistemäärä on 120. Koetehtäviin voi kuulua erilaisia aineistoja. Tarvittaessa aineistot voidaan antaa erillisinä tiedostoina tehtävän ratkaisuun soveltuviksi arvoitujen ohjelmien tiedostomuodoilla. Jokaisen tiedoston yhteydessä voidaan kertoa, millä ohjelmalla se on tarkoitettu avattavaksi. Kokelas valitsee itse, millä koejärjestelmän ohjelmista hän käsittelee kyseistä aineistoa.

Sekä pitkän että lyhyen matematiikan kokeessa on kaksi osaa: A-osa ja B-osa. B-osa jakautuu edelleen kahteen osaan, jotka merkitään tunnuksin B1 ja B2. Alla olevaan taulukkoon on merkitty, kuinka monta tehtävää kussakin osassa annetaan, kuinka moneen tehtävään kokelas vastaa.

Osa	Tehtäviä annetaan	Kokelas vastaa
A	4	4
B1	5	3
B2	4	3

Kokeen A-osassa kokelaalla ei ole käytössään seuraavia muuten koejärjestelmään sisältyviä ohjelmia:

- LibreOffice Calc
- wxMaxima
- Texas Instruments TI-Nspire CAS
- Casio ClassPad Manager
- Logger Pro
- Geogebra
- 4f Vihko.

Kokeen B-osassa kokelaalla ovat käytössä kaikki koejärjestelmään sisältyvät ohjelmat.

Koejärjestelmän laskinohjelmat GNOME-laskin, KCALC ja SpeedCrunch ovat kokelaan käytössä myös kokeen A-osassa.

Sähköisen kokeen ohjeet

Jokaisella kokelaalla on oltava oma päätelaitteensa. Kokelas vastaa siitä, että hänellä on kokeessa YTL:n vaatimusten mukainen päätelaite, joka on yhteensopiva YTL:n ohjelmiston kanssa.

Kokelas vastaa myös siitä, että hänellä on kokeessa päätelaitteen kanssa yhteensopivat, riittävän laadukkaat **kuulokkeet**. Kuulokkeet on valittava siten, että niistä kuunneltavat äänet kuuluvat mahdollisimman vaimeasti ympäristöön. Kokeen valvojiilla on oikeus estää häiritsevien kuulokkeiden käyttö. Lukion rehtori voi tarvittaessa vaatia, että kuulokkeet tarkistetaan etukäteen.

Ei langattomia laitteita! EI BLUETOOTH OMINAISUUKSIA!

Toimenpiteet kokeen alussa

Saavuttuaan koetilaan kokelaat liittävät koneensa **sähkönsyöttöön**. Kaikki päätelaitteet on liitettävä sähkönsyöttöön. Kokeen aloittaminen päätelaitteen akkuvirran avulla **ei ole sallittua**, koska liitosten tekeminen myöhemmin kokeen aikana tuo koesaliin tarpeetonta häiriötä. **Kuulokkeet** liitetään **päätelaitteeseen**. Kokelaat liittävät päätelaitteensa **verkkoon**.

Tämän jälkeen kokelaat käynnistävät päätelaitteensa USB- muisteilta. Kokelaan on osattava käynnistää oma laitteensa. Valvojat tai muut rehtorin hyväksymät henkilöt voivat avustaa kokelasta päätelaitteen käynnistämisessä. Seuraavaksi kokelaat ajavat päätelaitteissaan koeympäristön äänitestin. Valvojat tai muut rehtorin hyväksymät henkilöt voivat avustaa kokelasta äänilaitteiden säädössä.

Äänitestin jälkeen kokelaat syöttävät koejärjestelmään **etu- ja sukunimensä** sekä **henkilötunnuksensa** ja valitsevat suorittamansa kokeen. **TARKISTA, ETTÄ VALITSIT OIKEAN KOKEEN!** Kokelas jää odottamaan tunnistamista. Laita henkilötodistuksesi pöydälle valvojan nähtäville.

Toimenpiteitä kokeen aikana

Koetehtävät näkyvät selainikkunassa. Kysymyksiin liittyvät taustamateriaalit aukeavat kokeessa olevista linkeistä omalle välilehdelle. Voit liikkua aineisto- ja koevälilehdeltä toiselle. Äänenvoimakkuutta säädät kokeen aikana tarvittaessa yläreunassa olevasta kuulokepainikkeesta.

Koetilanteessa näytön oikeassa ylänurkassa on:

- Kysymysmerkkisymboli (ohjeita ja ohjevideoita)
- Kameran kuva (kuvakaappaus)
- Kuulokkeiden kuva (äänitesti)
- Lukko (näytön pimentäminen paikalta poistumisen ajaksi)

Vastaa suoraan kysymysten yhteydessä oleviin vastauskenttiin. Koejärjestelmä tallentaa vastauskentässä olevat vastauksesi automaattisesti. Voit tehdä muistiinpanoja ja luonnostella vastaustasi järjestelmän ohjelmilla ja sovelluksilla tai paperille kokeen aikana.

Kielikokeiden kuullunymmärtämistehtävien äänitteitä voi kuunnella vain kerran tai kaksi. Kun olet käyttänyt sallitut kuuntelukerrat, et voi enää kuunnella äänitettä. Jos et häiriön takia kuullut äänitettä, viittaa valvoja välittömästi paikalle.

Käyttäessäsi sovelluksia, **muista tehdä välitallennuksia** kokeen aikana.

Tarkista, että vastauskentät ovat kokonaan tyhjiä niiden kysymysten osalta, joihin et halua vastata.

Toimenpiteet kokeen lopussa

Kokeen päättyessä muista **Päätää koe**.

Päätettyään kokeen suorittamisen kokelas poistuu koejärjestelmästä painamalla selaimesta ”päätä koe painiketta” ja sammuttaa päätelaitteensa. **Kokelas irrottaa USB-muistin päätelaitteestaan ja toimittaa sen valvojalle.** Kokelas luovuttaa valvojalle mahdolliset paperille tekemänsä luonnokset.

Pukeutuminen, kirjoitustarvikkeet, eväät, kännykät

HUOM. Pukeudu mukavasti ja lämpimästi.

Päällisvaatteet ja laukut on jätettävä katsomoon (rahaa ja arvoesineitä ym. vastaavaa ei saa jättää käytävätilojen naulakoihin). Kirjoitussaliin ei saa tulla ulkojalkeissa.

Mitään papereita, laukkuja, eväskääreitä tai ylimääräistä tavaraa ei saa tuoda kirjoitussaliin.

Mukana saa olla vain riittävät kirjoitusvälineet (lyijykyniä, pyyhekumeja, viivoittimia, **harppeja**, teroittimia, muste- tai kuulakärkikyniä) sekä eväät. Muista varata em. kirjoitusvälineet mukaasi! Koulu ei jaa niitä kokelaille.

Pakkaa eväät (esim. läpinäkyvissä rasioissa) läpinäkyviin muovipusseihin, jotka koulu hankkii. Hedelmät, esim. appelsiinit on kuorittava valmiiksi, poista eväistä käärepaperit, jätä penaalit laukkuihin jne., juomat kätevästi käytettäviin astioihin, joissa ei ole etikettejä.

Matkapuhelimien, kellojen ja muiden teknisten laitteiden tuominen koesaliin on ehdottomasti kielletty. Älä ota niitä mukaan koetilaisuuksiin. Koulu ei vastaa niiden säilyttämisestä kokeiden aikana.

Taulukot, laskimet ja latinan sanakirjat on tuotava kaksi (2) päivää aikaisemmin kouluun tarkistettavaksi (opintotoimistoon). Nimitiedot teipataan **oikeaan yläkulmaan**. Kirjat ja laskimet jaetaan koetilaisuuden alussa. Koetilaisuudessa **ei saa lainata mitään toiselta kokelaalta**.

WC -käynnit

Jos sinulla on tarve mennä WC:hen, nouse ylös ja kävele WC-valvojan luokse. Valvoja osoittaa sinulle oman WC-tilan. Vain yksi kokelas vuorollaan voi käydä WC:ssä.

Jos valvoja ei ole paikalla, ET saa lähteä liikkeelle.

PIMENNÄ NÄYTTÖ PAIKALTA POISTUMISEN AJAKSI!

Vilppi ja tutkintojärjestyksen rikkominen

Kokelaan on pimennettävä näyttö, jos hän poistuu tilapäisesti paikaltaan, jotta hänen käyttämäänsä päätelaitteen näyttöä ei voi lukea. Kokelaan tulee varmistua, ettei hänellä ole mukana mitään luvatonta.

Koevilppi tai sen yritys merkitsee tilapäistä osallistumisoikeuden menetystä. Vilppi ja tutkintojärjestyksen rikkominen liittyvät lähinnä yksittäiseen kokelaaseen itseensä. Digitaalisen tutkinnon toimeenpanoon kohdistuvat häiritsemiset voivat puolestaan kohdistua suureenkin kokelasjoukkoon. Digitaalisen kokeen koetilaisuuden häirinnän yhteydessä tulee siten sovellettavaksi rikoslaki (39/1889) mahdollisina sakon ja vankeuden uhkineen. Lisäksi tulevat sovellettavaksi vahingonkorvausvelvollisuus ja rikosperusteinen menettämisseuraamus.

Digitaalisen kokeen koetilaisuuden häirintä voidaan määritellä rikoslaissa tapauksesta riippuen esimerkiksi datavahingonteoksi, tietoliikenteen häirinnäksi, tietojärjestelmän häirinnäksi, tietomurroksi, vaaran aiheuttamiseksi tietojenkäsittelylle tai viestintäsalaisuuden loukkaukseksi. Kaikista edellä mainitun kaltaisista tahallisista digitaalisen kokeen koetilaisuuden häiritsemisepäilyistä on tehtävä rikosilmoitus poliisille.

Koetilanteessa on sallittua käyttää ainoastaan koetehtävissä annettua aineistoa ja muita koejärjestelmässä valmiina olevia kokelaan käyttöön tarkoitettuja ohjelmistoja ja aineistoja (esim. käyttöohjeet, taulukkoaineistot). Muiden aineistojen käyttö tai käytön yritys katsotaan vilpilliseksi menettelyksi. Kokelas ei saa kokeen aikana olla yhteydessä muihin tahoihin valvojia lukuun ottamatta. Yhteys tai yritys yhteyden ottamiseksi katsotaan vilpilliseksi menettelyksi. Kokelaan koneen näytön näyttäminen toiselle kokelaalle katsotaan myös yritykseksi yhteyden ottamiseen.

Kokelas, joka syyllistyy vilpilliseen menettelyyn tai vilpin yritykseen taikka avustaa siinä tai muutoin törkeästi rikkoo järjestystä, menettää oikeutensa osallistua kokeisiin kyseisenä tutkintokertana. Kokeet, joihin kokelas on samalla tutkintokerralla ilmoittautunut, katsotaan hylätyiksi. (L 672/2005,11 §)

*Rehtorin päätökseen, jossa kokelaan on katsottu syyllistyneen vilpilliseen tekkoon tai törkeästi rikkoneen tutkintojärjestystä, saa hakea valittamalla muu-
tosta hallinto-oikeudelta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta. (25 §)*

Kokeiden arvostelu

Kokeet arvostellaan koulussa **alustavasti** ja lopullisesti YTL:ssä. Alustavat pisteet tulevat näkyviin opiskelijan Wilmaan kohtaan tulosteet.

Tarkistuspyynnöt

Jos jokin lautakunnan ilmoittama koetulos vaikuttaa virheelliseltä, rehtori tai asianomaisen aineen opettaja voi esittää tarkistuspyynnön lautakunnalle joko puhelimitse tai kirjeitse. Ota tällöin yhteyttä opettajaasi tai rehtoriin asian selvittämiseksi.

Oikaisuvaatimus

Tulosten saavuttua kouluun kokelaan on mahdollista opettajan tai rehtorin välityksellä saada tietää suorituksensa arvostelua koskevat perusteet. Jos kokelas, alaikäisen kokelaan huoltaja tai opettaja esitetystä perusteissa huolimatta on tyytymätön kokeen arvosteluun, hän voi vaatia lautakunnalta asiaan oikaisua. Hakemus on jätettävä lukion rehtorille 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin kokelaalla on ollut tilaisuus saada arvostelun tulos henkilökohtaisesti tietoonsa. Oikaisuvaatimuksesta tulee ilmetä, mitä koetta ja kokeen osaa pyyntö koskee, sekä kokelaan nimi, lukio, jossa hän on kokeen suorittanut, kokelaan osoite ja pankkiyhteys.

Opetusministeriö vahvistaa maksun, joka peritään oikaisuvaatimuksen suorittamisesta. Hakemuksen jättäessään hakijan tulee esittää rehtorille tosite maksun suorittamisesta lautakunnan tilille. Maksu palautetaan, jos arvosana tai pistemäärä muuttuu oikaisuvaatimuksen johdosta.

Tulokset

Lautakunta lähettää tutkintotulokset heti niiden valmistuttua kaikille lukioille yhtä aikaa. Tulokset tulevat näkyviin opiskelijan Wilmaan.

Ylioppilastutkintotodistus

Niille kokelaille, jotka on hyväksytty pakollisissa kokeissa ja jotka saavat lukion päättötodistuksen tai vastaavan todistuksen ammatillisen tutkinnon tai yhdistelmäopintojen suorittamisesta, lautakunta antaa ylioppilastutkintotodistuksen. Todistus annetaan sinä tutkintokertana, jona kaikki pakolliset kokeet on hyväksytysti suoritettu.

Jos olet ylioppilaaksi valmistumisen jälkeen käynyt uusimassa jonkin kokeen tai täydentämässä tutkintoasi, saat näistä kokeista erillisen todistuksen, joka lähetetään oppilaitokseesi.

Muuta muistettavaa

Opiskelija voi kieltää ylioppilastutkintolautakuntaa antamasta nimeään lehdistölle. Kielto on opiskelijan allekirjoitettava. Samoin voi kieltää koulua antamasta nimeä paikallislehdistölle. Muista merkitä julkaisukiello/-kiellot Wilmaan ilmoittautuessa.

Ylioppilastutkintolautakunnan ohjeet löytyvät internetistä osoitteessa:
www.ylioppilastutkinto.fi

Lääkärintodistukset ja puoltolauseet

Jos kokelaan suoritukseen on vaikuttanut haitallisesti suorituskykyä tilapäisesti heikentävä sairaus tai muu vastaava seikka, lukion tulee lähettää lautakunnalle kokeeseen tai hänen huoltajansa jättämä lääkärintodistus sairaudesta. Todistuksesta tulee riittävän selvästi käydä ilmi sairauden laatu ja vaikeus sekä ajankohta. Muista kirjoituksen tuloksiin haitallisesti vaikuttavista seikoista on vastaavasti annettava riittävän yksityiskohtainen selvitys.

Jos äkillinen tai ennakoimaton tilanne vaikuttaa ylioppilastutkinnon suorittamiseen, tulee kokelaan tai hänen huoltajansa välittömästi ottaa yhteyttä lukion rehtoriin. Jos kokelaalla on hajautuskertoja tai uusimiskertoja jäljellä, tulee arvioida, onko kokelaan edun mukaista hakea ilmoittautumisen mitätöintiä esimerkiksi lääkärinlausunnon perusteella vai suorittaa koe erityisjärjestelyitä hyödyntäen.

Pakottavan esteen sattuessa ota välittömästi yhteys rehtoriin.

päivälukiolaiset Panu Ruoste, puh. 050 576 8907

aikuislinjalaiset Kimmo Mikkola, puh. 050 523 0709

Rehtorilla on oikeus järjestää koe pakottavassa tapauksessa esim. sairaalassa.

Koesuoritusta heikentävän syyn huomioon ottaminen ylioppilastutkinnossa

Lue tarkemmat ohjeet YTL:n sivulta www.ylioppilastutkinto.fi.

Kokelas voi sairauden, vamman, lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeuden, vieraskielisyyden taikka muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi suorittaa ylioppilastutkinnon kokeet poikkeavasti (laki ylioppilastutkinnosta 502/2019 9 § 1 mom.). Edellä mainitut syyt eivät automaattisesti oikeuta erityisjärjestelyiden käyttöön, vaan edellytyksenä on, että syy estää kokelasta suorittamasta koetta samalla tavoin kuin muut kokelaat.

Erytisjärjestelyiden tarkoituksena on luoda kokelaille kohtuulliset ja yhdenvertaiset mahdollisuudet kokeiden suorittamiseen. Erytisjärjestelyiden sisältö määräytyy tapauskohtaisesti syiden luonteen ja niiden aiheuttamien vaikeuksien asteen mukaisesti. Lukio-opinnoissa tai muissa opinnoissa havaittu tuen tarve ja toteutetut tukitoimet toimivat yhtenä perusteena erityisjärjestelyiden tarvetta arvioitaessa.

Hakemus koesuoritusta heikentävän syyn ottamisesta huomioon ylioppilastutkinnossa tehdään kirjallisesti Ylioppilastutkintolautakunnalle. Koesuoritusta heikentävinä syinä otetaan huomioon sairaus tai vamma, erityisen vaikea elämäntilanne, lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus tai vieraskielisen kokelaan opetuskielen puutteellinen hallinta. Hakemus tehdään viimeistään silloin, kun kokelas ilmoittautuu tutkintoon ensimmäisen kerran. Hakemuksen voi tehdä myös hajautetun tutkinnon ollessa kesken, jos tarve havaitaan tutkinnon aloittamisen jälkeen.

Ennen kuin kokelas ryhtyy hakemaan lautakunnalta, hänen on neuvoteltava tarvittavista erityisjärjestelyistä sekä niiden toteuttamismahdollisuuksista lukion erityisopettajan ja rehtorin kanssa. Erytisopettajalta saat ohjeet tarvittavista lausunnoista.

Kokelaan tutkintotodistukseen ei tule merkintää erityisjärjestelyistä.

Erytisjärjestelypäätöksen voimassaolo arvioidaan tapauskohtaisesti, kuitenkin niin, että päätös on voimassa korkeintaan kuusi vuotta.

Lautakunta lähettää päätöksen kokelaalle sekä tiedoksi lukiolle.

Koetilanteen erityisjärjestelyt

Kokelaalle voidaan erityisjärjestelyinä myöntää asianmukaiset ja kulloisessakin tilanteessa tarvittavat kohtuulliset mukautukset, jotta kokelas voi yhdenvertaisesti muiden kanssa suorittaa ylioppilastutkinnon.

Seuraavassa on lueteltu erityisjärjestelyt, jotka lautakunta on arvioinut kohtuullisiksi ja asianmukaisiksi ylioppilastutkinnossa. Näiden erityisjärjestelyiden käyttö tutkinnossa vaatii lautakunnan päätöksen. Lautakunta voi päätöksellään myöntää myös muita kohtuullisia ja asianmukaisia erityisjärjestelyitä tapauskohtaisesti syiden luonteen ja niiden aiheuttamien vaikeuksien asteen mukaisesti.

- Lisäaika kokeen suorittamiseen
- Erillinen pienryhmätila/erillinen yksilötila
- Lepäämiseen tarkoitettu tila
- Oikeus suurentaa kirjasinkokoa tai käyttää suurempaa näyttöä
- Näkövammaisen apuvälineillä suoritettava koe
- Ääniaineistoltaan rajoitettu koe (kuulovammaiset)
- Avustajan käyttö

Sairaus ja vamma

Jotta sairaus tai vamma voidaan ylioppilastutkinnossa ottaa huomioon, tulee kokelaan tai hänen huoltajansa hankkia lääkärin lausunto sairaudesta tai vammasta sekä muut tilanteen selvittämiseen tarvittavat liitteet. Lääkärinlausunnosta tulee ilmetä diagnoosi, sairauden tai vamman vaikutukset kokeiden suorittamiseen ja lääkärin erikoisala, ja siinä tulee olla lääkärin allekirjoitus. (mm. kuulovamma ja näkövamma)

Lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus

Jotta lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus voidaan ylioppilastutkinnossa ottaa huomioon, **tulee kokelaan hankkia asiaa koskeva lausunto**. Lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeudesta ja sen vaikeusasteesta **antaa** lausunnon asiaan perehtynyt **erityisopettaja, psykologi tai puheterapeutti**.

Lausuntoon tarvitaan myös vähintään kahden eri aineryhmän opettajan lausunnot kokelaan suoriutumisen osalta. Lautakunta suosittelee, että äidinkielen ja kirjallisuuden opettajan lisäksi lausuntonsa antaa kielenopettaja, reaaliaineen opettaja tai matematiikan opettaja sen mukaan, mitä aineita koskevia erityisjärjestelyjä kokelaalle haetaan.

Lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeuden perusteella voidaan kokelaalle myöntää erityisjärjestelyjä ylioppilastutkinnon kokeiden suorittamista varten.

Mikäli lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus vaikuttaa

- jonkin verran kokeen suorittamiseen, voidaan kokelaalle myöntää **oikeus suurentaa kirjasinkokoa ja oikeus suurempaan näyttöön**;
- merkittävästi kokeen suorittamiseen, voidaan kokelaalle myöntää edellisen lisäksi **lisäaikaa kokeen suorittamiseen**;
- erittäin paljon kokeen suorittamiseen, voidaan kokelaalle myöntää edellisen lisäksi **oikeus erilliseen pienryhmätilaan**.

Erityisen vaikea elämäntilanne

Jotta erityisen vaikea elämäntilanne voidaan ottaa ylioppilastutkinnossa huomioon, **tulee kokelaan hankkia asiaa koskeva lausunto**. Erityisen vaikea elämäntilanne voi johtua esimerkiksi lähiomaisen vakavasta sairastumisesta tai kuolemasta, vaikeasta perhetilanteesta tai raskaasta oikeudellisesta prosessista. Lausunnon voi antaa kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja tai lääkäri. Erityisjärjestelyn saaminen ei edellytä lääketieteellistä diagnoosia, mutta tällaista lausuntoa voidaan hyödyntää erityisjärjestelyn tarpeen arvioinnissa.

Vieraskielisen kokelaan opetuskielen puutteellinen hallinta

Vieraskieliselle kokelaalle, jolla on puutteita opetuskielen hallinnassa, voidaan hakemuksesta myöntää erityisjärjestelynä kaksi tuntia lisäaikaa muissa kuin vieraan kielen kokeissa. Erityisestä syystä vieraskielisyyteen rinnastettavana pidetään sitä, että kokelaalla on puutteita tutkintokielen hallinnassa.

Hakemuksesta tulee ilmetä väestökisteriin merkitty äidinkieli, kotona käytettävät kielet sekä koulunkäynti, opiskelu tai työskentely suomeksi tai ruotsiksi.

Hakemukseen liitetään kahden opettajan arvio vieraskielisen kokelaan opetuskielen puutteellisen hallinnan vaikutuksesta opintomenestykseen. (äidinkielen tai suomi toisena kielenä opettaja ja reaaliaineen opettaja)

Kokelaalle voidaan hakemuksen perusteella myöntää lisäaikaa.

Koesuoritusta heikentävän syyn huomioon ottaminen arvostelussa

Sairaus tai vamma, lukihäiriö tai vaikea elämäntilanne voidaan ottaa arvostelussa huomioon vain, jos kokelas on saamassa kokeesta hylätyn arvosanan. Korotettu pistemäärä voi olla enintään yhtä suuri kuin approbatur-arvosanan vähimmäispistemäärä.

Erityisjärjestelyjen hakeminen

Erityisjärjestelyjä haetaan sähköisesti lautakunnalta. Kokelas käy tämän läpi yhdessä erityisopettajan kanssa. Kokelaan kannattaa ryhtyä ajoissa hankkimaan tarvittavia lausuntoja. On kokelaan edun mukaista, että erityisjärjestelyhakemus tehdään silloin, kun kokelas ensimmäisen kerran ilmoittautuu tutkintoon.

Ennen erityisjärjestelyjen hakemista ja kokelaan on neuvoteltava tarvittavista erityisjärjestelyistä sekä niiden toteuttamismahdollisuuksista lukion erityisopettajan kanssa.

Jos kokelaalla ei ole ollut lukioaikana koetilanteissa erityisjärjestelyjä, niiden tarve ylioppilastutkinnon kokeissa tulee ehdottomasti perustella.

Opiskelijan on toimitettava kaikki erityisjärjestelyjä koskevat hakemukset **kevään** tutkinnon osalta **30. marraskuuta** ja **syksyn** tutkinnon osalta viimeistään **30. huhtikuuta**.

Vireille pantua erityisjärjestelyhakemusta, josta puuttuu lausuntoja tai johon tarvitaan lisätietoja, tulee täydentää ensi tilassa, syksyn tutkinnon osalta viimeistään 20. elokuuta. Myöhässä toimitetut hakemukset tai puutteelliset hakemukset käsitellään normaalisti, mutta erityisjärjestelyt pannaan toimeen aikaisintaan seuraavalla tutkintokerralla. Jos kaikki tarvittavat lausunnot ovat käytettävissä, lukiot voivat lähettää erityisjärjestelyjä koskevia hakemuksia lautakuntaan jo ennen edellä mainittuja määräaikoja. Myöhässä toimitetut hakemukset tai puutteelliset hakemukset, joita on täydennetty mainittujen määräaikojen jälkeen, käsitellään normaalisti, mutta erityisjärjestelyt pannaan toimeen aikaisintaan seuraavalla tutkintokerralla.

Erityisjärjestelyjä ei tarvitse erikseen hakea joka kerta kokelaan ilmoittautuessa tutkintoon, jos tilanne on pysynyt ennallaan.

Sairastuminen

Influenssa on korkeakuumeinen hengitystietulehdus. Epidemia ajoittuu usein kevättalveen. Tautia vastaan on kehitetty rokote, joka suojaa siis vain influenssalta. Tavalliseen nuhakuumeeseen, joka on monin verroin yleisempi, voi siis rokotuksen saatuakin sairastua. Rokotusta ei anneta kananmunalle allergiselle henkilölle. Abiturienteille saattaa olla hyötyä suojarokotuksen ottamisesta. Tarkemmat ohjeet saat terveyskeskuksesta. **Jos olet kirjoitusten aikana sairaana, niin hanki lääkärintodistus.** Todistus on hankittava ko. päivänä ja siihen on selkeästi määriteltävä sairauden laatu sekä lääkärin arvio siitä, paljonko se laskee kokelaan suoritustasoa. Pakottavan esteen sattuessa ota **heti** yhteys rehtoriin mahdollisien erityisjärjestelyjen sopimiseksi.

päivälukiolaiset Panu Ruoste, puh. 050 576 8907

aikuislinjalaiset Kimmo Mikkola, puh. 050 523 0709

Koulu varaa koetiloihin särky- yms. lääkkeitä, joten ei ole syytä kärsiä esim. päänsärystä. Rauhoittavia lääkkeitä on syytä käyttää hyvin varoen ja yleensä vain silloin, jos lääkäri on niin määrännyt. Muista erityistoimenpiteitä vaativista toimista on sovittava erikseen rehtorin kanssa. Tarvittaessa myös koulu ja opettajakunta voivat antaa YTL:lle lausuntoja. Näistä on sovittava rehtorin kanssa.

Tulosten jakaminen (päivälukio)

Tulokset tarkistetaan ensin koululla ja sen jälkeen ne siirretään Wilmaan. Ilmoitamme kokelaille Wilmaviestillä ja koulun kotisivuilla, milloin tulokset ovat näkyvissä. Ne, joiden Wilma-tunnukset eivät enää ole voimassa, saavat tulokset postitse kotiosoitteeseen. Tuloksia ei anneta puhelimitse.

Ilmoittautumisen mitätöinti

Ylioppilastutkintolautakunta voi erityisen painavasta syystä mitätöidä kokelaan ilmoittautumisen hakemuksen perusteella. Painaviksi syiksi lautakunta on katsonut esimerkiksi sairauden, ulkomailla tapahtuvan opiskelun tai työskentelyn sekä varusmiespalveluksen aiheuttaman esteen. Hakemukseen on liitettävä todistus esteestä, esimerkiksi lääkärintodistus, josta sairaus ja työkyvyttömyysaika ilmenevät, todistus ulkomailla opiskelusta tai ulkomailla työskentelystä kokeiden aikana tai todistus siitä, että varusmiehelle ei ole myönnetty lomaa tutkintoon osallistumista varten. Opiskelu tai työskentely kotimaassa tai pelkkä varusmiespalvelus ei riitä perusteeksi.

Ilmoittautumisen mitätöinti ei pidennä tutkinnonsuorittamiselle säädettyä aikaa.

Tutkinto on suoritettava enintään kolmen perättäisen tutkintokerran aikana. Hylätyn pakollisen kokeen saa uusia kaksi kertaa kyseisen kokeen tutkintokertaa välittömästi seuraavien kolmen tutkintokerran aikana.

Vapaamuotoinen mitätöintihakemus tehdään yhdessä rehtorin kanssa, joka toimittaa hakemuksen ylioppilastutkintolautakunnalle.

Ohje palohälytystilanteessa

Tennarissa yleishälytys annetaan keskusradiolla.

- Koe keskeytetään ja salista poistutaan välittömästi varauloskäyntejä käyttäen (katsomosta vastaisella seinustalla).
 - Kokoonumispaikka on Tennarin lukiosalin takana. Rehtori antaa ohjeet mahdollisesta siirtymisestä muualle.
 - Päälysvaatteet otetaan mukaan mahdollisuuksien mukaan.
 - Kokelaiden keskustelu on kielletty koko keskeytyksen ajan.
 - Poistuminen tapahtuu valvovien opettajien johdolla.
 - 1429
 - Keskeytysaika merkitään pöytäkirjaan.
 - Palokunnan tarkistettua tilanteen koetta jatketaan rehtorin ohjeiden mukaisesti.
 - Kirjoitusten jatkamisajankohta ja selvitys keskeytyksen syystä merkitään pöytäkirjaan.
 - Rehtori ottaa yhteyden keskeytyksen päätyttyä ylioppilastutkintolautakuntaan jatkotoimenpiteitä varten.
-

LOHJAN YHTEISLYSEON LUKIO

Karstuntie 6
08100 LOHJA
puh. 044 369 1467
www.lukio.lohja.fi

TAULUKKOKIRJA JA LASKIN
YLIOPPILASKIRJOITUKSISSA

TAULUKKOKIRJA

Sallittuja taulukkokirjoja ovat seuraavat:

- MAOL: MAOL-taulukot, Otava sekä vastaava ruotsinnos
- Ranta-Tiilikainen: Lukion taulukot, WSOY

Taulukkokirjassa ei saa olla mitään ylimääräisiä merkintöjä omistajan nimitietojen lisäksi. Mahdolliset taulukkokirjan painovirheet saa kuitenkin korjata.

LASKIN

Sallittuja ovat kaikki funktio-, graafiset ja symboliset laskimet. Kokelaan on tyhjennettävä laskimen muisti (ladatut tiedostot ja ohjelmat) ennen kuin laskin tuodaan tarkastettavaksi. Kokeessa ei saa olla mukana laskinten erillisiä käyttöohjeita, lisämuisteja eikä tiedonsiirtoon tarkoitettuja välineitä.

Laskimen muistin tyhjennysohje on kirjoitettava tämän lomakkeen alareunaan varattuun tilaan.

Kirjoita nimesi ja kokelasnumerosi ja kirjoitettava

aine (MA, MB, FY, KE tai GE) maalarinteipille vedenpitävällä tussilla ja kiinnitä se TAULUKKOKIRJAN ja LASKIMEN KANTEEN oikeaan ylänurkkaan. Tarkista että teippi varmasti pysyy. Maalarinteippiä ja tussin saat toimiston aulasta.

Toimita taulukkokirja ja laskin yhdessä lomakkeen kanssa toimistoon tarkastettavaksi KAKSI VUOROKAUTTA ennen koetta.

Kokelaalla saa olla kokeessa useampia laskimia tai taulukkokirjoja.

Epäselvissä tapauksissa laskin hylätään.

HUOM!

Laskimen kansitekstit on teipattava peittoon!

Jos laskimessa on irrallinen kansi jossa tekstiä – jätä kansi itsellesi kotiin.

Huolehdi, että laskimesi on ladattu ja akku täynnä, ennen tarkistukseen toimittamista!

Leikkaa tästä.

Kokelaan nimi	Kokelasnumero
Laskimen merkki	Laskimen malli
Laskimen muistin tyhjennysohje (katso laskimen käyttöohjeesta ja kirjoita tai liitä kopio ohjeesta tähän).	